

PRIM MINISTRU

Biroul permanent al Senatului

L 140 / 31.03.2023

Doamnă vicepreședinte,

În conformitate cu prevederile art. 111 alin. (1) din Constituție și în temeiul art. 25 lit. (b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul Administrativ, Guvernul României formulează următorul:

PUNCT DE VEDERE

referitor la *propunerea legislativă pentru modificarea alin. (3) al articolului 54 din Legea nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente, cu modificările și completările ulterioare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 553 din 24 iulie 2015, inițiată de doamna senator neafiliat Evdochia Aelenei și domnii deputați neafiliați Dănuț Aelenei și Nicolae Roman (Bp.49/2023).*

I. Principalele reglementări

Inițiativa legislativă are ca obiect de reglementare modificarea art.54 alin. (3) din *Legea nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente, cu modificările și completările ulterioare*, în sensul reducerii procentului din numărul total al alegătorilor înscriși necesar pentru susținerea candidaturii de la 0,5% la 0,1%, precum și al numărului minim de susținători de la 500 la 100.

II. Observații

1. Astfel cum a statuat instanța de contencios constituțional în jurisprudența sa¹, „*legislația electorală din România a stabilit și stabilește condiția prezentării unei liste de susținători la depunerea candidaturii de către candidații independenți, condiție ce a fost constatată în mod consecvent ca fiind constituțională (...). Instituirea acestei condiții reprezintă o modalitate prin care candidatul la o funcție sau demnitate publică își dovedește potențialul de reprezentativitate, și care previne, totodată, exercitarea abuzivă a dreptului de a fi ales, asigurând accesul efectiv la exercițiul acestui drept persoanelor care, într-adevăr, beneficiază de credibilitatea și susținerea electoratului*”.

Constatăm că soluția normativă preconizată se corelează cu recomandările cuprinse în Liniile directoare din *Codul bunelor practici în materie electorală* - adoptate de Comisia Europeană pentru Democrație prin Drept în cadrul celei de-a 52-a Sesiuni plenare (Veneția, 18 - 19 octombrie 2002), în sensul impunerii obligației colectării semnăturilor, care, la art. 1.3 - Prezentarea candidaturilor, pct. i și ii, prevăd că „*i. Prezentarea candidaților individuali sau a listelor de candidați pot fi condiționate de obținerea unui anumit număr de semnături; ii. Legea nu trebuie să impună colectarea semnăturilor a mai mult de un 1% din alegătorii circumscriptiei respective*”.

Această recomandare este dezvoltată în Raportul explicativ, pct. 8, după cum urmează: „*Obligația de a colecta un anumit număr de semnături pentru prezentarea unei candidaturi nu este, în principiu, incompatibilă cu principiul sufragiului universal. În practică, toate partidele politice, cu excepția unor formațiuni politice fantome, par a nu se confrunta cu nicio dificultate în colectarea numărului necesar de semnături, atunci când normele care reglementează colectarea semnăturilor nu sunt utilizate pentru a împiedica unii candidați de a se prezenta. Pentru a evita orice manipulări de acest gen, legea trebuie să stabilească un număr maxim de semnături care nu trebuie să depășească pragul de 1% din alegători*”.

Cu toate acestea, semnalăm că este necesar să se evite instituirea unor dispoziții care să aibă ca finalitate conferirea listelor de susținători unui caracter pur formal, întrucât astfel de măsuri ar avea ca efect

¹ Spre exemplu, Decizia CCR nr. 360/2016, nr. 737/2016, nr. 286/2016.

înscrierea în competiția electorală a unor candidați cu o reprezentativitate nesemnificativă. Astfel, în condițiile aplicării procentului de 0,1% din numărul alegătorilor în cazul comunităților mici, listele de susținători ar putea deveni doar o formă fără fond, având ca efect înscrierea în competiția electorală a unor candidați cu o reprezentativitate nesemnificativă.

2. Apreciem că prevederile art. 54 alin. (3) din *Legea nr. 208/2015* nu sunt de natură să restricționeze accesul candidaților independenți la alegerile pentru Senat și Camera Deputaților, ci, dimpotrivă, să încurajeze candidaturile acelor persoane care întrunesc adeziunea unui segment semnificativ al populației, numărul de susținători prevăzut de lege fiind direct proporțional cu gradul de reprezentativitate care trebuie întrunit de către un candidat care are potențialul de a deveni membru al forului legislativ.

Raportat la art. 37 din *Constituția României, republicată*, precizăm că relevantă în speță este *Decizia Curții Constituționale nr. 782 din 12 mai 2009*², în cadrul căreia Curtea a reținut că, potrivit art. 73 alin. (3) lit.a) din *Legea fundamentală*, sistemul electoral este reglementat prin lege organică, astfel că o eventuală lege-cadru prin care se reglementează organizarea și desfășurarea unui anumit tip de alegeri reprezintă „*expresia normei constituționale indicate și totodată opțiunea legiuitorului în materie*”.

Astfel, precizăm că prevederile *Legii nr. 208/2015* se circumscriu cadrului constituțional și reglementează, la nivel de lege organică, condițiile de desfășurare a alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților „*ca modalitate concretă de exercitare a dreptului de vot și a dreptului de a fi ales*”.

Totodată, în cadrul deciziei antereferite, Curtea statuează că „*Trăsătura esențială a oricărui mandat dobândit în urma exprimării prin sufragiu a voinței politice a electoratului o constituie reprezentativitatea sa. Indiferent că este vorba de alegeri locale, parlamentare, prezidențiale sau euro-parlamentare, sistemul electoral național prevede, în esență, aceeași condiție: depunerea unei liste cu semnături de adeziune. Acest criteriu de preselectare a candidaților este unul*

² Decizia Curții Constituționale nr. 782 din 12 mai 2009 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 12¹ alin. (1) din *Legea nr. 33/2007* privind organizarea și desfășurarea alegerilor pentru Parlamentul European, publicată în Monitorul Oficial nr. 406 din 15 iunie 2009.

obiectiv și rezonabil, aplicabil în condiții de egalitate de tratament fiecăreia dintre cele două categorii de participanți la alegeri: candidații independenți, pe de o parte, și cei propuși pe lista unui partid politic, pe de altă parte".

3. Suplimentar, menționăm că, în prezent, se află în procedură legislativă *propunerea legislativă pentru modificarea art. 17 alin. (1) din Legea nr. 33/2007 privind organizarea și desfășurarea alegerilor pentru Parlamentul European* (Plx. 196/2016), ce vizează scăderea numărului de semnături necesare pentru depunerea candidaturilor independente pentru alegerea membrilor Parlamentului European. Menționăm că inițiativa legislativă antementionată a fost respinsă de către Senatul României la data de 11.04.2016, și are raport suplimentar de respingere de la Comisia juridică, de disciplină și imunități din cadrul Camerei Deputaților din data de 01.02.2022.

II. Punctul de vedere al Guvernului

Având în vedere obiectul de reglementare, **Parlamentul va decide cu privire la oportunitatea adoptării acestei inițiative legislative.**

Cu stimă,

Nicolae-Ionel CIUCĂ

PRIM-MINISTRU

Doamnei senator **Alina-Ștefania GORGHIU**
Vicepreședintele Senatului